

Prof. Dr. Berna ALPAGUT'un Özgeçmiři ve Çalışmaları

F. Arzu DEMİREL¹

Bursa Paşalar Kazısı 2011

¹ Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, İstiklal Yerleşkesi, 15030, BURDUR.

Antropoloji Bölümünde Mart 1970 yılından bu yana görev yapan Prof. Dr. Berna ALPAGUT Ekim 2013 tarihinde emekliye ayrılmıştır.

1946 yılında Hatay’da doğan Prof. Dr. Berna ALPAGUT, ilk, orta ve lise öğrenimini 1963 yılında Antakya Lisesinde tamamlamıştır.

1968 yılında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Paleoantropoloji Kürsüsünden mezun olduktan sonra 1968-1970 yılları arasında MTA Genel Müdürlüğünde Palinoloji alanında Tarihlendirme Yöntemleri üzerinde eğitim almıştır. Bunu takiben 1970 yılında Paleoantropoloji Kürsüsünde asistan olarak göreve başlamıştır. 1975 yılında **“Eski Anadolu Toplumlarının Mandibulae Üzerinde Biyometrik Bir Araştırma”** başlıklı tez ile doktorasını tamamlamış, 1981 yılında Doçentlik ünvanı almış ve 1988 yılında “Profesörlük”e yükseltilmiştir.

1988-1998 yılları arasında Paleoantropoloji Anabilim Dalı Başkanlığını yürüten Prof. Dr. Berna ALPAGUT, 1993-1996 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü, 1998-2001 tarihleri arasında Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı, 2006-2012 yılları arasında Antropoloji Bölümü Paleoantropoloji Anabilim Dalı Başkanlığı ve 2008-2013 arasında da kurucusu olduğu Sosyal Bilimler Çevre Anabilim Dalı Başkanlığı görevlerini sürdürmüştür.

Çalışmalarını ağırlıklı olarak Anadolu’nun Doğa Tarihi üzerine sürdüren ve bu konuda son derece önemli çalışmaları bulunan hocamız, 1983 yılından günümüze Bursa Mustafakemalpaşa Paşalar Köyü’nde sürdürmekte olduğu kazılarla, Türkiye’de Kültür ve Turizm Bakanlığı nezdinde Bakanlar Kurulu izniyle “Kazı Başkanlığı” verilen ve Antropoloji alanında kazı çalışmalarını başlatan ilk kadın bilim insanı olma onurunu da taşımaktadır.

Prof. Dr. Berna ALPAGUT’un Doğa Tarihi araştırmaları kapsamında yürüttüğü çalışmaları arasında Bursa-Paşalar Kazısı (1983-devam ediyor) başta olmak üzere, Ankara-Kazan Sinap Formasyonu Yüzey Araştırması ve Kazıları (1989-devam ediyor), Muğla-Özlüce Kazıları (1993), Muğla

Turolian Park Projesi (2000-devam ediyor), Bursa Kazı Alanlarının Arkeopark Projeleri Çalışmaları (2005-devam ediyor), Ankara Kazı Alanlarının Arkeopark Projeleri Çalışmaları (2007- devam ediyor), Burdur Elmacık Fosil Yatağı Kazısı Bilimsel Danışmanı (2006-2009) ve Burdur-Rum Kavaklı Kilisesi Doğa Tarihi Müzesi Bilimsel Danışmanlığı (2012-devam ediyor) bulunmaktadır.

1995 yılında şimdiye dek dünyada ve ülkemizde bulunan çok önemli primat fosillerinden birisi olan *Ankarapithecus meteai*'ye (Ankara maymunu) ait yüz ve alt çene iskeletinin Prof. ALPAGUT'un bilimsel danışmanlığında sürdürülen Ankara-Kazan Sinap Formasyonu Kazılarında kendisi tarafından bizzat gün ışığına çıkarılmasını takiben, 1996 yılında bu fosilin tanımlanması ve bilim dünyasına yayın olarak kazandırılması amacıyla bilimsel incelemeleri yürütmek üzere Fulbright Bursu ile Amerika Birleşik Devletleri Harvard Üniversitesi Antropoloji Bölümünde çalışmalarda bulunmuştur.

Prof. Dr. ALPAGUT, bu mesai ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinde sürdürdüğü diğer kazı çalışmaları ile Anadolu'nun Doğa Tarihi açısından ilgili dönemlerin aydınlatılmasına büyük katkılarda bulunmuştur.

1998-2001 tarihleri arasında Üniversitelerarası Kurul üyeliği, 2001-2004 yılları arasında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yönetim Kurulu üyeliği görevlerinde bulunan Prof. Dr. ALPAGUT'un kamu kuruluşlarındaki görevleri arasında Kültür Bakanlığı danışmanlığı (1993-1997) da bulunmaktadır.

Müzecilik alanındaki etkinlikleri sıralandığında; Muğla Müzesi “**Lale Aytaman Doğa Tarihi**” seksiyonu kurucusu (1994), Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi “**Ankara'nın Doğa Tarihinden Bir Görünüm**” seksiyonu kurucusu (1998), Bursa Arkeoloji Müzesi “**Paşalar Kazısı**” seksiyonu kurucusu (1995 -2013), **Antalya Kent Müzesi Danışma Kurulu Başkanı** (2004-2007), **İnegöl Kent Müzesi Doğa Tarihi** seksiyonu

kurucusu (2008), **Antakya Vilayet Müzesi Hatay’ın Kurtuluş Mücadelesi** seksiyonu kurucusu (2000), **Ankara Valiliği Kent Müzesi Danışma Kurulu üyesi**, UNESCO Dünya Yer Yılı kutlamaları çerçevesinde “**Doğal Varlıklarımız**” konulu serginin yapımcısı (2008) ve **Burdur Doğa Tarihi Müzesi Bilimsel Danışmanı** ile **Ankara-Kazan Kent Müzesi Danışma Kurulu üyesi** olarak devam eden çalışmaları bulunmaktadır.

Prof. Dr. ALPAGUT, ayrıca Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Müzeciler Derneği Başkanı (2000-2010), Müzecilik Meslek Kuruluşu Derneği, Atatürkçü Düşünce Derneği, Ulusal Eğitim Derneği ve ICOM (Milletlerarası Müzeler Konseyi) (2007-halen) üyesidir.

Evli ve iki çocuk annesi olan Prof. Dr. Berna ALPAGUT hocamıza fakültemize ve bölümümüze verdiği emeklerinden dolayı en derin şükranlarımızı Antropoloji Dergisi’nin 27. sayısı aracılığı ile sunmayı bir borç bilir, sağlıklı ve mutlu bir yaşam dileriz.

Muğla Özlüce Kazıları, 1993

Muğla Özlüce Kazıları 1995, Vali Dr. Lale Aytaman ile

Muğla Özlüce Kazıları Turolian Park Projesi, 2008, Müze Müdürü Şevki Bardakçı ile birlikte

Ankara Kazan Sinap Formasyonu Kazıları, 2000

Kazan Ütopya Bilim Merkezi Semineri, 2010

Bursa Paşalar Kazısı, 2011

Prof. Dr. Berna ALPAGUT'un Bilimsel Çalışmaları**A- Seçilmiş Yayınları ve Ulusal-Uluslararası Kongrelerde Sunulmuş Bildirileri**

1. “Çevresel Faktörlerin Gonial Açıya Etkisi: Eski Anadolu Populasyonlarında Bir Araştırma”, AÜ DTCF *Antropoloji Dergisi*, Sayı: 8, Ankara, 1973-1974.
2. “Torus Mandibularis in the Anatolian Neolithic Populations”, AÜ DTCF *Antropoloji Dergisi*, Sayı: 9, Ankara, 1975-1976.
3. “Some Paleopathological Cases of the Ancient Anatolian Mandibles”, *Journal of Human Evolution*, vol. 8, p. 571-574, Academic Press, London, UK. 1979.
4. “Paşalar Köyü Araştırması-1983”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *II. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, p.233-245, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1984.
5. “The Human Skeletal Remains From Beyköy-Afyon, Turkey”, AÜ DTCF *Antropoloji Dergisi*, Sayı: 12, p. 299-316, Ankara, 1985.
6. “Fosil Kemiklerde Tarihleme Metotları”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *I. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p.35-42, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1985.
7. “Paşalar Köyü Kazısı-1984”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *VII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, p. 1-16, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1985.
8. “Skeletons from Kurban Höyük-Urfa, Turkey”, *Anatolica XIII*, p. 149-174, Publication of Netherland Archaeo. Institute, Netherland, 1986.
9. “(Malatya) Arslantepe Geç Roma Dönemi Yüz İskeletlerinin Biyometrik Değerlendirmesinin Arkeometrideki Yeri”, Uluslararası

Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *II. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p. 7-18, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1986.

10. “Bursa-Paşalar Köyü Kazısı-1985”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *VIII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p. 1-20, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1986.
11. “Arslantepe (Malatya) Geç Roma Dönemi İskeletlerinde Diş Çürüğü Aşınmaları ve Periodantal Hastalıklar”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *III. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p. 31-54, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987.
12. “Bursa-Paşalar Köyü Kazısı-1986”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *IX. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p. 1-14, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987.
13. “A Pre-study On The Cranial Remains of Iasos People (6th century A.D.)”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *IV. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p. 89-96, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988.
14. “Die Bedeutung der Anamie Bei Prahistorischen Bevolkerungen, Dargestellt An Einem Kinderschadel Aus Beyköy”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *IV. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p.103-106, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988.
15. “Bursa-Paşalar Köyü Kazısı, 1987”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *X. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p.1-14, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988.
16. “Paşalar (Bursa) Kazısı-1988”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XI. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p.1-8, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1989.

17. “New Hominoid Specimens from the Middle Miocene Site at Paşalar, Turkey”, *Journal of Human Evolution*, vol. 19, 4/5 June/August 1990, p.397-423, Academic Press, London, UK, 1990.
18. “Survey of The Sinap Formation (Kazan-Ankara) 1989”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, 8. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, p.55-68, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1990.
19. “Paşalar (Bursa) Kazısı–1989”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, XII. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p.1-16, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1990.
20. “Survey Results for the Sinap Project, Kazan and Çubuk Provinces, Ankara, Turkey 1990”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, 9. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, p. 333-356, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1991.
21. “Paşalar (Bursa) Kazısı–1990”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, XIII. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p.23-32, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1991.
22. “Bazı Fosil Kemiklerde Kan Grubu Belirleme Çalışması”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, VIII. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p. 259-264, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1992.
23. “Fosil Dişlerde Görülen Renklenme ve Element Dağılımı”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, VIII. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p. 265-274, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1992.
24. “Survey Report for the Sinap Formation Project (Ankara, Turkey, 1991)”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, VIII.

Arkeometri Sonuçları Toplantısı, p. 315-330, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1992.

25. "Paşalar Kazısı (Bursa)-1991", Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XIV. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p. 1-22, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1992.
26. "Sinap Formasyonu-Kazan Ankara Yüzey Araştırması-1992", Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *11. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, p. 1-6, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1993.
27. "Survey Report for the Sinap Formation Project, 1992", Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *IX. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p. 237-256, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1993.
28. "Paşalar Kazısı (Bursa)-1992", Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XV. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p.1-22, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1993.
29. "Survey Report for the Sinap Formation Project", Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *X. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p.177-188, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1994.
30. "Salvage Excavation Report for the Sinap Formation Project", Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *X. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p.189-200, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1994.
31. "Paşalar Kazısı (Bursa) 1993", Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XVI. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 2, p.397-425, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1994.

32. “Paleodietary Reconstruction of Miocene Faunas from Paşalar, Turkey: Using Stable Carbon and Oxygen Isotopes of Fossil Tooth Enamel”, *Journal of Human Evolution*, vol. 28, 4 April, p. 373-385, Academic Press, London, UK, 1995.
33. “Survey Report for the Sinap Formation Project (Ankara – Turkey) 1994”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XIII. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 2, p. 5-10, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1995.
34. “An Interactive Digital Fossil Catalogue of Sinap Formation”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XI. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p. 139-140, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1995.
35. “Dietary Indications in the Dentitions from Çatal Höyük”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XI. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p. 141-150, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1995.
36. “Excavation Report for the Sinap Formation Project 1994”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XVII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p. 1-8, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1995.
37. “A new specimen of *Ankarapithecus meteai* from the Sinap Formation of Central Anatolia”, *Nature*, vol. 382, 25 July 1996, p. 349-351, 1996.
38. “1996 Yılı Paşalar Kazısı”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XIX. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p.1-16, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1997.
39. “Paşalar (Bursa) Kazısı–1998”, Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XXI. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p.1-10, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1999.

40. "Paşalar Kazısı-2000", Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XXIII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt: 1, p.151-162, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2001.
41. "Türkiye'de Doğa Tarihi Araştırmalarının Örgütlenmesi", *1. Ulusal Doğa Tarihi Kongresi*, p.71-78, Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği Yayınları, Yayın No. 11, 2002.
42. "Paşalar Kazısı (Bursa) Arkeometrik Araştırmaları: Küçük Memeliler Tafonomisi", Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, *XIX. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, p.107-116, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2003.
43. "Interproximal Wear Facets and Tooth Associations in the Paşalar Hominoid Sample", *Journal of Human Evolution Special Issue*, vol. 54, number 4, p. 480-494, Elsevier, London, UK, 2008.
44. "A New Hominoid Species from the Middle Miocene Site of Paşalar, Turkey", *Journal of Human Evolution Special Issue*, vol. 54, number 4, p. 455-48, Elsevier, London, UK, 2008.
45. "Doğa Bilimlerinden Eko-Turizme Yansımalar: Muğla (Özlüce) ve Burdur (Elmacık) Fosilleri", *Batı Akdeniz Doğa Bilimleri Sempozyumu*, p. 1-2. 72 Tasarım Ltd. Şti., Ankara, 2010.
46. "İnsan Evriminde Fosil Kanıtlar", *III. Evrim, Bilim ve Eğitim Sempozyumu, Evrim Sürüyor*, p. 37-56, Yazılama Yayınevi, İstanbul, 2012.

B- YER ALDIĞI PROJELER:

- 1- Burdur-Rum Kavaklı Kilisesi Doğa Tarihi Müzesi Çalışmaları / 2012-
- 2- Ankara Kazı Alanlarının Arkeopark Projeleri Çalışmaları / 2007-

- 3- Burdur-Elmacık Fosil Yatağı Kazıları (2006-2009)
- 4- Bursa Kazı Alanlarının Arkeopark Projeleri Çalışmaları / 2005-
- 5- Muğla Turolian Park Projesi / 2000-
- 6- Muğla-Özlüce Kazıları / 1993-
- 7- Ankara-Kazan Sinap Formasyonu Kazıları / 1989-
- 8- Bursa-Paşalar Kazısı / 1983-

C- İDARİ GÖREVLER:

- 1- 1988-1998 Antropoloji Bölümü Paleoantropoloji Anabilim Dalı Başkanlığı
- 2- 1993-1996 Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü
- 3- 1993-1997 Kültür Bakanlığı Danışmanlığı
- 4- 1998-2001 Üniversitelerarası Kurul Üyeliği
- 5- 1998-2001 Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı
- 6- 2001-2004 Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yönetim Kurulu üyeliği
- 7- 2006-2013 Antropoloji Bölümü Paleoantropoloji Anabilim Dalı Başkanlığı
- 8- 2008-2013 Sosyal Bilimler Çevre Anabilim Dalı Başkanlığı

D- ÜYESİ OLDUĞU KURULUŞLAR:

- 1- Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği / 1995-
- 2- Müzeciler Derneği / 1995-
- 3- HADD Hatay Arkeoloji Dostları Derneği / 1998-2000
- 4- Atatürkçü Düşünce Derneği / 1999-
- 5- Ulusal Eğitim Derneği / 2000-
- 6- ICOM / 2007-

UNESCO Dünya Yer Yılı Doğa Tarihi Sergisi Anadolu Medeniyetleri Müzesi
Müdürü Hikmet Denizli (soldan üçüncü) ile Cema AVM, 2008.

